

Duurzaamheidsrapportering door de verzekeringssector

VAST 2023 / P-013

11 april 2023

Al in 1976 liet de (inmiddels overleden) Italiaanse ondernemer Ernesto Illy optekenen dat het economisch perspectief van de onderneming geïntegreerd moet zijn met respect voor mens, gemeenschap en milieu. In 2013 pakte het Europees Parlement (EP) dit onderwerp voor het eerst op. De daaruit voortvloeiende Europese richtlijn voor niet-financiële rapportage, de Non-Financial Reporting Directive (NFRD), was voor verbetering vatbaar. Dit leidde tot de opvolger van de NFRD, de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de daaraan gekoppelde European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Voor alle grote ondernemingen die hiermee aan de slag moeten, waaronder verzekeraars, geldt dit als een grote uitdaging. Onder verwijzing naar het onlangs verschenen onderzoeksrapport van toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) hebben zij geen tijd te verliezen (zie <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2023/maart/grote-stappen-nodig-duurzaamheidsinformatie-jaarverslag>).

Gedreven vanuit Europa: van niet-financiële rapportage naar duurzaamheidsrapportering

De aandacht vanuit Europa voor duurzaam, maatschappelijk verantwoord ondernemen is sterk toegenomen. Het actieplan voor de financiering van duurzame groei¹ en de Europese Green Deal² hebben geleid tot een uitgebreid pakket aan ESG-regelgeving voor de financiële sector. ESG staat voor Environmental, Social en Governance (milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur). Eerder is in VAST aandacht besteed aan relevante ontwikkelingen voor de verzekeringssector, zie [VAST 2020 / P-0050](#) en [VAST 2022 / B-019](#). Dit artikel gaat in op de ontwikkeling van niet-financiële rapportage naar duurzaamheidsrapportering. Deze raakt een groot aantal ondernemingen, waaronder ondernemingen uit de verzekeringssector. De conclusie dat de huidige Europese NFRD-richtlijn tekortschiet heeft geleid tot een nieuwe richtlijn, de CSRD met de daaraan gekoppelde ESRS. Die wijziging heeft grote gevolgen voor de ondernemingen die onder de CSRD vallen. Daarom volgen ter afsluiting een aantal aanbevelingen voor de praktijk.

Eerste aanzet: NFRD en Besluit bekendmaking niet-financiële informatie

NFRD

In 2013 concludeerde het EP dat het rapporteren van niet-financiële informatie (NFI) door het bedrijfsleven belangrijk is om veranderingen te bewerkstelligen die bijdragen aan een duurzame wereldeconomie.³ Ondernemingen moeten op termijn niet alleen focussen op winstgevendheid maar ook op maatschappelijke rechtvaardigheid en milieubescherming. Volgens het EP draagt de rapportering van NFI bij tot het meten, monitoren en beheren van de duurzaamheidsprestaties van ondernemingen en hun impact op de samenleving.

Dit standpunt leidde in 2014 tot de vaststelling van de NFRD. Op grond van deze Europese richtlijn moeten bepaalde grote ondernemingen en moederondernemingen van grote groepen jaarlijks in hun bestuursverslag informatie opnemen over milieu-, sociale en personeelsaangelegenheden, de eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie en omkoping.⁴ Ongeveer 11.000 ondernemingen in Europa moeten aan deze richtlijn voldoen. Zij moeten in een 'niet-financiële verklaring' bij het bestuursverslag een eerlijk en volledig beeld schetsen van hun risico's, beleid en de resultaten daarvan op deze terreinen. Dat moet leiden tot een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de onderneming en van de effecten van haar activiteiten op de samenleving.

Uit de opname van het woord 'minstens' in artikel 1 NFRD blijkt dat de lijst van thematische aspecten waarover moet worden gerapporteerd niet uitputtend is. Ook aan andere niet-financiële aspecten kan dus aandacht worden besteed. De onderneming moet zelf beoordelen welke informatie relevant ('materieel') is. Dit op basis van haar eigen analyse van hoe belangrijk die informatie is om inzicht te krijgen in haar ontwikkeling, prestatie, positie en impact op het gebied van duurzaamheid.

Op grond van artikel 2 NFRD werd deze richtlijn in 2017⁵ en 2019⁶ gevolgd door (niet-bindende) richtsnoeren inzake niet-financiële rapportage van de Europese Commissie (EC). In de richtsnoeren uit 2017 is een groot aantal kaders opgenomen die ondernemingen bij hun niet-financiële rapportage als uitgangspunt kunnen nemen, zoals die van het Global Reporting Initiative,⁷ het International Integrated Reporting Framework⁸ en de Sustainable Development Goals⁹ van de Verenigde Naties. De richtsnoeren uit 2019 vormen een aanvulling op die uit 2017 betreffende klimaatrapportage en nemen daarbij de aanbevelingen van de Task Force on Climate-related Disclosures¹⁰ als uitgangspunt.

Besluit bekendmaking niet-financiële informatie

Omdat de NFRD een richtlijn is en geen (rechtstreeks werkende) verordening moest deze in alle EU-lidstaten worden omgezet in nationale wetgeving. Voor Nederland is dat gebeurd via twee aparte algemene maatregelen van bestuur: het Besluit bekendmaking diversiteitsbeleid van december 2016¹¹ en het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie (BNFI) van maart 2017.¹² Op grond van het BNFI moeten grote¹³ organisaties van openbaar belang (OOB's, te weten beursvennootschappen, banken en verzekeraars) sinds 2018, over het verslagjaar 2017, een niet-financiële verklaring opnemen in hun bestuursverslag. Volgens de Nota van Toelichting bij het BNFI zijn er in Nederland naar schatting 115 van deze grote OOB's.

Toezicht Autoriteit Financiële Markten: themaonderzoek en follow-up

De AFM heeft in 2018 en 2019 onderzoek gedaan naar de naleving van deze nieuwe niet-financiële verslaggevingsregels. Aan de hand van haar rapport 'In Balans 2018'¹⁴ kan worden geconcludeerd dat de toezichthouder daar verre van tevreden over was. Naar aanleiding van haar themaonderzoek naar NFI in de bestuursverslagen van 89 ondernemingen concludeerde de AFM dat de rapportage over de diverse niet-financiële aspecten 'beter kan en beter moet'.

Aan de hand van dit rapport wordt niet duidelijk welke ondernemingen vooropliepen bij de naleving van het BNFI en welke ondernemingen (ver) achterbleven. Als bijlage bij het rapport zijn wel twee zogenaamde 'good practices' opgenomen naar aanleiding van het onderzoek naar de bestuursverslagen van Arcadis en DSM.

Volgens de AFM:

- werd het BNFI niet op alle onderdelen nageleefd;
- konden de onderzochte ondernemingen deze informatie relevanter, meer vergelijkbaar en evenwichtiger rapporteren; en
- dienden zij meer en breder over diversiteit te rapporteren.

Volgens het AFM-rapport 'In Balans 2019'¹⁵ laat de follow-up van het themaonderzoek uit 2018 een wisselend beeld zien ten aanzien van de naleving van het BNFI in 2019. Dit aan de hand van 33 onderzochte bestuursverslagen. Verdere transparantie over niet-financiële aspecten, in het bijzonder over de gevolgen van klimaatverandering, is 'urgent en noodzakelijk', aldus de AFM. In dit rapport heeft de AFM negen 'good practices' opgenomen waarmee zij ondernemingen hoopte te inspireren tot verdere verbetering. Daarnaast benadrukte de AFM:

- van de ondernemingen te verwachten dat zij het BNFI volledig naleven;
- van hun accountants te verwachten dat zij in het kader van hun wettelijke controles alert zijn op het onvoldoende naleven hiervan en daar in voorkomende gevallen melding van maken in hun controleverklaring; en
- dat zij zelf handhavend zou optreden bij het achterwege blijven daarvan.

Voor zover bekend heeft de AFM nadien geen (formele) handhavingsmaatregelen getroffen tegen ondernemingen of hun accountants wegens niet-naleving van het BNFI.

Evaluatie EC: ontevreden gebruikers

Artikel 3 NFRD bevat een evaluatiebepaling. Op basis daarvan heeft de EC tussen februari en juni 2020 een publieke consultatie gehouden over (het functioneren van) de NFRD. Hierop hebben 588 respondenten gereageerd. Eind juli 2020 heeft de EC haar 'Summary Report' gepubliceerd.¹⁶ Daaruit bleek dat de overgrote meerderheid van de gebruikers van NFI vond dat de gepubliceerde NFI tekortschoot in termen van vergelijkbaarheid (84 procent van de respondenten), betrouwbaarheid (74 procent) en relevantie (70 procent). Verder gaf 82 procent van de respondenten aan voorstander te zijn van een gemeenschappelijke rapportagestandaard, die in het NFRD ontbreekt. Geconstateerd werd dat de NFRD, in combinatie met de niet-bindende EC-richtsnoeren, niet het gewenste effect heeft gehad en verbetering noodzakelijk was.

In haar rapport gaf de EC aan in het eerste kwartaal van 2021 met een voorstel te zullen komen voor een herziening van de NFRD.

Nieuwe opzet: CSRD en ESRS

CSRD

Op 21 april 2021 publiceerde de EC haar voorstel voor de CSRD, als opvolger van de NFRD. Met dit voorstel heeft de EC lessen getrokken uit de tekortschietende NFRD en een ambitieus plan neergelegd. Zo leidt de CSRD ten opzichte van de NFRD onder meer tot de volgende inhoudelijke wijzigingen:

- er wordt niet langer gesproken over 'niet-financiële informatie' maar over 'duurzaamheidsinformatie';
- ondernemingen moeten bij hun duurzaamheidsrapportering verplicht gebruikmaken van EU-brede duurzaamheidsrapporteringsstandaarden;
- de gepubliceerde duurzaamheidsinformatie moet, voorafgaand aan de publicatie daarvan, door een onafhankelijke verlener van assurediensten (auditor) worden beoordeeld; en
- het duurzaamheidsverslag moet in een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (XHTML) worden vastgelegd, met de mogelijkheid om daarin bepaalde informatie te markeren ('digital tagging').

Als belangrijk uitgangspunt bij het duurzaamheidsverslag geldt het principe van 'dubbele materialiteit'. Dit houdt in dat een onderneming zowel moet rapporteren over de impact die zij heeft op haar omgeving (ook wel 'impact materialiteit' genoemd, inside-out) als over de impact die de omgeving op haar heeft (financiële materialiteit, outside-in). Het duurzaamheidsverslag moet alle materiële duurzaamheidsinformatie bevatten. 'Materialiteit' is een maatstaf die wordt gebruikt bij het opstellen van de jaarrekening. Een afwijking (in een bedrag of in de toelichting) is 'materieel' wanneer deze in aard en omvang zo groot is, dat het oordeel van de gebruiker daar waarschijnlijk door wordt beïnvloed. Volgens de Sociaal Economische Raad en de Raad voor de Jaarverslaggeving is informatie materieel wanneer het weglaten of onjuist weergeven ervan het oordeel van de gebruiker van die informatie zou kunnen beïnvloeden.¹⁷ Opvallend is verder dat de reikwijdte van de CSRD veel groter is dan die van de NFRD. Zo is de CSRD van toepassing op grote¹⁸ B.V.'s, N.V.'s en OOB's, middelgrote¹⁹ en kleine²⁰ beursvennootschappen en bepaalde niet-EU-ondernemingen.²¹ Zij moeten gefaseerd aan de CSRD voldoen:

- grote OOB's die nu al aan de NFRD/het BNFI moeten voldoen: in 2025 (over verslagjaar 2024);
- grote N.V.'s, B.V.'s en OOB's die nog niet aan de NFRD/het BNFI moeten voldoen: in 2026 (over verslagjaar 2025);
- middelgrote en kleine beursvennootschappen: in 2027 (over verslagjaar 2026); en
- bepaalde niet-EU-ondernemingen: in 2029 (over verslagjaar 2028).

Naar schatting zullen 50.000 ondernemingen in Europa onder de CSRD vallen, tegen 11.000 onder de NFRD. In Nederland zullen naar schatting tussen de 3.000 en 6.000 ondernemingen een duurzaamheidsverslag moeten opstellen na implementatie van de CSRD. Dat zijn er op dit moment dus ongeveer 115. Het precieze aantal is lastig aan te geven omdat er onder voorwaarden gebruik kan worden gemaakt van vrijstellingen. De vraag is verder of bij de implementatie van de CSRD in Nederland gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om ook de zogenaamde 'aangewezen OOB's'²² onder de reikwijdte van de CSRD te brengen. Hoe dan ook: ten opzichte van de huidige situatie zal een veel groter aantal ondernemingen in Nederland aan deze complexe verslaggevingswetgeving moeten voldoen.

Verder is in de CSRD aansluiting gezocht bij andere ESG-regelgeving, zoals de Taxonomieverordening en de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Dit om ervoor te zorgen dat bij alle Europese wetgevingsinitiatieven op het gebied van duurzaamheid zoveel mogelijk 'dezelfde taal wordt gesproken'.

Het voorstel van de EC heeft in december 2022 geleid tot de vaststelling van de definitieve CSRD,²³ die op 5 januari 2023 in werking is getreden. Ook de CSRD is een richtlijn en lidstaten hebben daarin tot uiterlijk 6 juli 2024 de tijd gekregen om deze om te zetten in nationale wetgeving. In Nederland zal dit naar verwachting weer worden gedaan via een algemene maatregel van bestuur.

ESRS

Over de verplichte duurzaamheidsrapporteringsstandaarden (ESRS) heeft de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) technisch advies uitgebracht aan de EC. EFRAG heeft op 23 november 2022 een eerste set ESRS aangeboden aan de EC.²⁴ Het gaat daarbij om in totaal 12 zogenaamde 'sector agnostische' standaarden, die in het Engels zijn gepubliceerd. Het gaat hier om de volgende standaarden, die zullen gelden voor alle ondernemingen die onder de CSRD vallen, dus ongeacht in welke sector zij actief zijn.

Allereerst zijn er twee generieke (cross-cutting) ESRS: ESRS 1 (General requirements) en ESRS 2 (General disclosures). Deze twee standaarden vormen de basis van het duurzaamheidsverslag. Zij bevatten onder andere gedetailleerde en bindende voorschriften over de manier waarop ondernemingen invulling moeten geven aan hun materialiteitsbeoordeling en sustainability due diligence proces.

Er zijn vijf specifieke (topical) ESRS met betrekking tot de duurzaamheidskwestie milieu, te weten:

- ESRS E1 (Climate change)
- ESRS E2 (Pollution)
- ESRS E3 (Water and marine resources)
- ESRS E4 (Biodiversity and ecosystems)
- ESRS E5 (Resource use and circular economy)

Ter illustratie: ESRS E1 omvat in totaal negen Disclosure Requirements (DR) of openbaarmakingsvereisten, ESRS E1-1 tot en met ESRS E1-9. Deze zijn dwingend geformuleerd, want beginnen allemaal met '*The undertaking shall...*'. Zo bevat ESRS E1-1 het volgende openbaarmakingsvereiste: '*The undertaking shall disclose its transition plan for climate change mitigation.*' Ook is aangegeven welke informatie onderdeel moet vormen van dit transitieplan. In Appendix B bij ESRS E1 zijn vervolgens per DR de Application Requirements (AR) of toepassingsvereisten opgenomen, die dezelfde werking hebben als de andere onderdelen van ESRS E1. Bij DR E1-1 horen de AR 1 tot en met 6. Ondernemingen zullen met inachtneming daarvan over klimaatverandering moeten rapporteren.

Vier topical ESRS'en gaan over de duurzaamheidskwestie sociaal:

- ESRS S1 (Own Workforce)
- ESRS S2 (Workers in the value chain)
- ESRS S3 (Affected communities)
- ESRS S4 (Consumers and end-users)

Ook hier ter illustratie: ESRS S1 omvat in totaal zeventien openbaarmakingsvereisten, ESRS S1-1 tot en met ESRS S1-17. ESRS S1-1 bevat het volgende openbaarmakingsvereiste: *'The undertaking shall describe its policies that address the management of its material impacts on own workforce, as well as associated material risks and opportunities; and provide a summary of the content of the policies.'* Bij DR S1-1 horen de AR 10 tot en met 17. Ondernemingen zullen met inachtneming daarvan over hun eigen werknemers moeten rapporteren.

En tot slot is er één ESRS opgesteld met betrekking tot de duurzaamheidskwestie goed ondernemingsbestuur: ESRS G1 (Business conduct).

Deze standaarden bevatten, eveneens gedetailleerde en bindende, openbaarmakingsvereisten voor onder andere strategie, implementatie en de gehanteerde prestatie maatstaven.

Het is de bedoeling dat de EC deze eerste set ESRS uiterlijk eind juni van dit jaar zal vaststellen als 'gedelegeerde handelingen'. Deze hebben vervolgens directe werking in alle EU-lidstaten.

De tweede set ESRS die EFRAG nu voor de EC ontwikkelt bevat sectorspecifieke standaarden en een standaard voor de middelgrote en kleine beursgenoteerde ondernemingen. Deze zullen naar verwachting uiterlijk eind juni volgend jaar worden vastgesteld en in werking treden.

Betekenis van de CSRD en ESRS voor de verzekeringssector

Op grond van het huidige BNFI nemen verzekeraars die onder de huidige definitie van 'grote verzekeraar' vallen sinds 2018 een niet-financiële verklaring op in hun bestuursverslag.²⁵ Vanaf 2025 zullen zij moeten overstappen op duurzaamheidsrapportering op grond van de CSRD, zoals deze tegen die tijd in Nederland is geïmplementeerd. Enerzijds kan worden gesteld dat deze verzekeraars een voorsprong hebben op de verzekeraars die vanaf 2026 over duurzaamheid zullen moeten rapporteren. Immers, zij zijn al vertrouwd met deze materie en hebben hun organisatie hierop ingericht. Anderzijds geldt dat het rapporteren over duurzaamheidskwesties onder de CSRD op een geheel nieuwe leest wordt geschoeid. Dat betekent dat ook de grote verzekeraars die als eerste aan de beurt zijn een flinke inspanning zullen moeten leveren om straks 'CSRD-compliant' te zijn. In dat verband wordt verwezen naar de hieronder opgenomen aanbevelingen voor de praktijk.

Voor verzekeraars die onder de nieuwe definitie voor het eerst als 'grote verzekeraar' kwalificeren is (verplichte) duurzaamheidsrapportering nieuw.²⁶ Hoewel zij daarvoor langer de tijd krijgen, zullen

ook zij zich op tijd en gedegen moeten voorbereiden op het rapporteren over duurzaamheidskwesties.

Dan zijn er mogelijk nog de B.V.'s en N.V.'s die onder de nieuwe definitie als 'grote B.V.' of 'grote N.V.' kwalificeren en geen verzekeraar zijn, maar wel actief zijn in de verzekeringssector. In de verzekeringssector zijn ook ondernemingen actief met de classificatie middelgrote of kleine beursvennootschap.

Ook voor deze ondernemingen geldt dan dat zij zich op tijd en gedegen moeten voorbereiden op het rapporteren over duurzaamheidskwesties. Voor het beursgenoteerde MKB geldt daarbij de kanttekening dat de daarvoor geldende standaarden dus nog even op zich laten wachten.

Aanbevelingen voor de praktijk

Compliance is voldoen aan verwachtingen. Als het gaat om duurzaamheidsrapportering zijn deze verwachtingen veelomvattend en hooggespannen. Het uitbrengen van het duurzaamheidsverslag zelf vormt daarbij uiteraard het sluitstuk. Voordat een onderneming daartoe over kan gaan moet er heel veel worden besproken, afgestemd en op papier gezet. In die zin gaat de CSRD en de daaraan gekoppelde ESRS niet zozeer om *rapporteren*, maar om *transformeren*. De dagen van het uitsluitend beoordelen van ondernemingen op basis van hun financiële prestaties zijn daarmee definitief geteld.

De vraag is hoe ondernemingen uit de verzekeringssector zich kunnen voorbereiden op het rapporteren over duurzaamheidskwesties. Uitgangspunt daarbij is: begin zo snel mogelijk, maar niet alles hoeft in één keer af. Daarbij kan gedacht worden aan het doorlopen van de volgende acht stappen:

1. Lees de tekst van de CSRD en ESRS 1 (General requirements) goed door. Zorg ervoor dat u vertrouwd raakt met de daarin opgenomen terminologie en uitgesproken verwachtingen.
2. Kijk kritisch naar uw eigen onderneming in relatie tot duurzaamheidskwesties/ESG-factoren. Zijn uw commissarissen, bestuurders en managers hierover goed geïnformeerd? Is uw organisatie in alle opzichten goed toegerust voor duurzaamheidsrapportering of moet er op dat vlak nog het nodige gebeuren? Beschikt u over de voor die rapportering benodigd informatie (data) en is de kwaliteit daarvan toereikend?
3. Breng de waardeketen van uw onderneming in kaart. Wie zijn uw leveranciers en overige business partners (upstream). En wie zijn de afnemers van uw producten of diensten (downstream)? Betrek uw ketenpartners én uw stakeholders bij uw (voorbereidingen op uw) duurzaamheidsrapportering.
4. Zet de beschrijvingen, informatie en indicatoren als genoemd in artikel 1 onder 4 CSRD (het nieuwe artikel 19 bis van Richtlijn 2013/34/EU) op papier en bespreek de uitkomsten (inclusief 'witte vlekken') daarvan.
5. Neem kennis van alle DR uit ESRS 2 (General disclosures), ESRS E1 (Climate change) en ESRS S1-1 tot en met S1-9 (Own workforce) en koppel deze aan uw onderneming. Hiermee moet u sowieso aan de slag, ongeacht de uitkomst van uw materialiteitsbeoordeling.
6. Voer een materialiteitsbeoordeling uit aan de hand van het gestelde in de hoofdstukken 3.2 tot en met 3.5 van ESRS 1.
7. Wanneer de materialiteitsbeoordeling uitwijst dat een duurzaamheidskwestie 'materieel' is voor uw onderneming, bereid u dan voor op rapportering in overeenstemming met de betreffende topical ESRS.

8. Wanneer een entiteit specifieke duurzaamheidskwestie materieel is en niet (voldoende) is 'afgedekt' door een bestaande ESRS, ontwikkel daarvoor dan zelf een standaard en rapporteer erover op basis van die standaard.

Noten

¹ Bron: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/IP_18_1404.

² Bron: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0005.02/DOC_1&format=PDF.

³ In zijn resoluties van 6 februari 2013 getiteld 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen: verantwoordelijk en transparant zakelijke gedrag en duurzame groei' en 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen: het bevorderen van de belangen in de samenleving en de weg naar duurzaam en inclusief herstel'.

⁴ 'Groot' betekent hier het hebben van een gemiddeld aantal werknemers over het boekjaar van meer dan 500 en een balanstotaal van meer dan € 20 miljoen of een netto-omzet van meer dan € 40 miljoen.

⁵ Voluit: 'Richtsnoeren inzake niet-financiële rapportage (methodologie) voor het rapporteren van niet-financiële informatie', te raadplegen via [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=FR](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=FR).

⁶ Voluit: 'Richtsnoeren niet-financiële rapportage: aanvulling betreffende klimaatrapportage', te raadplegen via [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0620\(01\)&from=PL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0620(01)&from=PL).

⁷ Bron: <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>.

⁸ Bron: <https://www.integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/>.

⁹ Bron: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

¹⁰ Bron: <https://www.fsb-tcfd.org>.

¹¹ Bron: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-559.pdf>.

¹² Bron: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2017-100.pdf>.

¹³ 'Groot' betekent hier dat de onderneming gemiddeld meer dan 500 werknemers heeft en in ieder geval aan één van de volgende vereisten voldoet: een balanstotaal van meer dan € 20 miljoen of een netto-omzet van meer dan € 40 miljoen.

¹⁴ Voluit: 'In Balans 2018 – deel A Themaonderzoek niet-financiële informatie in bestuursverslagen 2017', te raadplegen via <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2018/dec/onderzoek-nieuwe-verslaggevingsregels>.

¹⁵ Voluit: 'In Balans 2019 – Verkenning waardecreatie en follow-up Besluit niet-financiële informatie', te raadplegen via <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2019/dec/waardecreatie-wint-aan-belang>.

¹⁶ Voluit: 'Summary Report of the Public Consultation on the Review of the Non-Financial Reporting Directive', te raadplegen via [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=PL_COM:Ares\(2020\)3997889&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=PL_COM:Ares(2020)3997889&from=EN).

¹⁷ Zie hun gezamenlijke document 'CSRD en ESRS Vragen en antwoorden', versie 28 maart 2023, <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/thema/imvo/csrd-en-esrs.pdf?la=nl&hash=30086E9D8D69C53448B77847FE3F834E>.

¹⁸ 'Groot' betekent hier dat de onderneming twee achtereenvolgende boekjaren voldoet aan tenminste twee van de volgende drie criteria: een balanstotaal van meer dan € 20 miljoen, een netto-omzet van meer dan € 40 miljoen of 250 of meer werknemers.

¹⁹ 'Middelgroot' betekent hier dat de onderneming twee achtereenvolgende boekjaren voldoet aan tenminste twee van de volgende drie criteria: een balanstotaal van niet meer dan € 20 miljoen, een netto-omzet van niet meer dan € 40 miljoen en minder dan 250 werknemers.

²⁰ 'Klein' betekent hier dat de onderneming twee achtereenvolgende boekjaren voldoet aan tenminste twee van de volgende drie criteria: een balanstotaal van niet meer dan € 6 miljoen, een netto-omzet van niet meer dan € 12 miljoen en minder dan 50 werknemers.

²¹ Met (i) twee achtereenvolgende boekjaren meer dan € 150 miljoen netto omzet binnen de EU en (ii) een grote dochter, middelgrote of kleine beursgenoteerde dochter en/of een bijkantoor met een netto-omzet van meer dan € 40 miljoen.

²² Op grond van het 'Besluit aanwijzing organisaties van openbaar belang', te raadplegen via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2019-252.html>, gaat het daarbij om netbeheerders, grote woningbouwcorporaties, grote pensioenfondsen en drie instellingen voor wetenschapsbeleid (KNAW, NWO en KB).

²³ Voluit: 'Richtlijn (EU) 2022/2464 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 537/2014, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Richtlijn 2013/34/EU, met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen', te raadplegen via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464&from=EN>.

²⁴ Zie <https://www.efrag.org/News/Public-387/EFrag-delivers-the-first-set-of-draft-ESRS-to-the-European-Commission?AspxAutoDetectCookieSupport=1>.

²⁵ Zie voetnoot xiii.

²⁶ Zie voetnoot xviii.

Keywords

BNFI
CSRD
Duurzaamheid
Duurzaamheidsrapportering
ESG
ESRS
Financieel recht
Jaarrekeningenrecht
NFRD

Ondernemingsrecht
Toezicht

Auteur(s)

Gerard Jong

Consultant bij Charco & Dique (onderdeel van Projective Group) in Amsterdam, en gespecialiseerd in financieel recht met een focus op auditing, duurzaamheidsrapportering en geschillenbeslechting

[LinkedIn](#)